

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania W.W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Kielcach
o wysokość emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 18 lutego 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Krakowie z dnia 6 listopada 2024 r., sygn. akt III AUa 2686/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 kwietnia 2019 r. (nr [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Kielcach odmówił W.W. przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przedłożone nowe dokumenty z akt osobowych nie są potwierdzone przez zakład pracy za zgodność z oryginałem, w związku z tym brak jest podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji i przeliczenia świadczenia.

Sąd Okręgowy w Kielcach V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 19 sierpnia 2020 r. (sygn. akt V U 1475/19), wydanym w sprawie W.W., z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Kielcach, o przeliczenie emerytury, zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył emeryturę W.W. według wskaźnika wysokości podstawy wymiaru - 91,43%, od 1 marca 2019 r. oraz

stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na skutek apelacji wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 6 listopada 2024 r. (sygn. akt III AUa 2686/20, oddalił apelację.

Skargę kasacyjną do Sadu Najwyższego wywiódł odwołujący, zaskarżając w całości wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie, zarzucając rażące naruszenie prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 385 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd II instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w Kielcach, w sytuacji gdy zarzuty apelacji wskazywały na faktyczne ograniczenia dowodowe, jakich doznały postępowania przed Sądem I i II instancji, a ustalenia faktyczne poczynione przez te Sądy są wynikiem nieuzasadnionego priorytetowego przyjęcia za podstawę rozstrzygnięcia art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z faktycznym pominięciem art. 473 k.p.c. i zastosowaniem § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, w tym także reguł doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania.

W związku z powyższym, skarżący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach (w przypadku stwierdzenia podstaw) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;
2. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania;
3. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
4. rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącego.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że przedmiotowa skarga jest oczywiście uzasadniona. Wnioskodawca z uwagi na przeszkody obiektywne, w najmniejszym nawet stopniu niezależne od niego (jak brak dokumentacji płacowej z okresu jego zatrudnienia wynikające z utraty

dokumentacji przez zakład pracy), wyczerpał wszelkie inne środki dowodowe, które w sposób kategoriyczny wykazałyby wysokość pobieranego przez niego wynagrodzenia w okresie od 2 stycznia 1970 r. do 31 grudnia 1977 r., co uniemożliwia mu pobierania świadczenia emerytalnego w pełnej, rzeczywiście wypracowanej wysokości, a przyczyny tego upatruje w odmowie Sądów obydwu instancji do ustalenia tychże zarobków, poprzez przyjęcie ustaleń zastępczych, pomimo iż minimalne możliwe do osiągnięcia wynagrodzenie wnioskodawcy jest możliwe do obliczenia, w oparciu o dokumenty przedkładane przez niego, a wskazujące na składniki wynagrodzenia zapewniane przy osiąganiu kolejnych grup zaszeregowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego nie kwalifikuje się do przyjęcia.

Skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji,

czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona – przywołano więc przesłankę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Strona skarżąca nie zdołała jednak wykazać rzeczywistego istnienia przywoływanej przez siebie przesłanki przedsądu. Z ugruntowanego orzecznictwo Sądu Najwyższego wynika, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym (w jej ocenie) wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że z uwagi na przeszkody obiektywne (jak brak dokumentacji płacowej z okresu jego zatrudnienia wynikające z utraty dokumentacji przez zakład pracy), wyczerpał wszelkie inne środki dowodowe, które w sposób kategoryczny wykazałyby wysokość pobieranego przez niego wynagrodzenia w

spornym okresie. Powyższe uniemożliwia mu pobierania świadczenia emerytalnego w pełnej, rzeczywiście wypracowanej wysokości, a przyczyny tego upatruje w odmowie Sądów obydwu instancji do ustalenia tychże zarobków, poprzez przyjęcie ustaleń zastępczych, pomimo iż minimalne możliwe do osiągnięcia wynagrodzenie wnioskodawcy jest możliwe do obliczenia, w oparciu o dokumenty przedkładane przez niego, a wskazujące na składniki wynagrodzenia zapewniane przy osiągnięciu kolejnych grup zaszerzegowania. Jednakże z ustaleń stanu faktycznego oraz ze zgromadzonych dowodów i rzetelnie przeprowadzonego postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy wykazał, że nie sposób jest ustalić spornych okoliczności, z uwagi na zbyt ogólnikowe zeznania powołanych w sprawie świadków, a także braków w dokumentach finansowych i kadrowych ówczesnego pracodawcy. Sąd odwoławczy tę argumentację w pełni zaaprobował i nie znalazł podstaw do podważenia trafności zaskarżonego wyroku.

Z powyższego zatem wynika, że skarżący nie wykazał występowania w przedmiotowej sprawie wskazanej przesłanki przedsądu, a wywiedziona skarga kasacyjna prowadzi jedynie do polemiki z ustalonym w sprawie stanem faktycznym oraz z niezadowoleniem strony skarżącej z oceny zgromadzonego przez Sądy *meriti* materiału dowodowego. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, nawet zarzucający naruszenia przepisów prawa materialnego, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c., jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy nie pełni bowiem roli trzeciej instancji sądowej, a skarga kasacyjna nie może być wykorzystywana jako instrument, pozwalający na kwestionowanie niesatysfakcjonującego stronę rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS.

[a.1]